

Meziresortní komise VODA–SUCHO

záznam z 2. společného jednání meziresortní komise ze dne 26. 9. 2018, konaného ve Výzkumném ústavu vodohospodářském T.G. Masaryka

přítomni: viz prezenční listina

Jednání zahájil spolupředseda komise RNDr. Petr Kubala (PVL), který v úvodu přivítal přítomné ministry zemědělství a životního prostředí, pana Ing. Miroslava Tomana, CSc. a pana Mgr. Richarda Brabce, a všechny přítomné členy Výkonného výboru a Poradního orgánu komise. Dále poděkoval řediteli VÚV TGM Ing. Tomáši Urbanovi za poskytnutí zázemí i občerstvení pro účely jednání. Na úvod stručně vymezil rámec komise VODA-SUCHO (tj. sestavení a naplňování Koncepce ochrany před následky sucha pro území České republiky, dále jen Koncepce) a dále informoval o dalších existujících platformách zabývajících se problémy sucha:

- 1) Národní koalice pro boj se suchem, která se na úrovni vlády zabývá koordinací výzkumu v oblasti sucha, směřováním finanční podpory výzkumu a přichází s novými náměty na výzkumná řešení dopadů sucha a adaptace na sucho,
- 2) Senátní pracovní skupina sucho (zřízena v letošním roce). Uvedené platformy mají výrazně širší působnost než Meziresortní komise VODA-SUCHO, nicméně se tematicky se doplňují.

Oba ministři poté pozdravili členy komise a seznámili je s konkrétními aktivitami obou ministerstev v souvislosti s naplňováním koncepce. Dále oba poděkovali členům komise za jejich dosavadní práci

Spolupředseda komise RNDr. Jan Daňhelka, Ph.D. (ČHMÚ) poté formou krátké prezentace (přiložena k zápisu) shrnul dosavadní činnost a plánované úkoly obnovené meziresortní komise. Dále představil tabulku plnění opatření obsažených v Konceptu (přiložena k zápisu), o jejichž plnění bude každý rok sestavena zpráva – tzv. poziční zpráva o pokroku. V tabulce jsou pro přehlednost uvedeny pouze nejdůležitější výstupy za jednotlivá opatření. V souladu s novým Jednacím řádem komise byli přítomní členové komise vyzváni k připomínkování uvedené tabulky, které zašlou k rukám obou tajemníků komise (tomas.hrdinka@vuv.cz, bohdana.dudychova@email.cz) v termínu uvedeném v závěru tohoto záznamu. Členové komise se v prosinci t.r. budou dále vyjadřovat i ke znění samotné poziční zprávy o pokroku.

V části Různé RNDr. David Pithart, CSc. (Kalice pro řeky), apeloval na MZe ohledně dotačního programu na revitalizaci vodních toků s tím, že se prostředky nedaří čerpat efektivně a včas a zda byly zohledněny připomínky, které Koalice pro řeky na základě svých zkušeností z realizací vypracovala. RNDr. Kubala sdělil, že problém je v legislativě týkající se vypořádání majetkových vztahů. V této souvislosti oba ministři informovali, že je ve spolupráci s Ministerstvem pro místní rozvoj navržena úprava příslušné legislativy umožňující zrychlení celého procesu, podobně jako v Německu (tj. přednostní vyvlastnění půdy a poté finanční náhrada).

Dále se doc. RNDr. Jan Pokorný, CSc. (ENKI), dotázal na úpravu pravidel pro čerpání zemědělských dotací tak, aby se zemědělcům vyplatilo investovat do protierozních opatření při hospodaření na (pronajaté) zemědělské půdě. Ministr Toman sdělil, že ve spolupráci s Ministerstvem financí připravuje nové nástroje k již existujícím různým zvýhodněním (např. neplacení daně z nemovitosti v souvislosti s vysázeným remízem).

Ing. Vladimír Kunc (Asociace soukromých zemědělců) žádal informaci o postupu při opakované erozi zjištěné monitoringem, zda se s tímto nástrojem v nové protierozní vyhlášce počítá, kdo to bude kontrolovat a postihovat. Ministr Toman odpověděl, že se to řeší prostřednictvím hlášení na SPÚ. Nová protierozní vyhláška nabízí ochranu pro 25 % erozí nejvíce ohrožené plochy půd a další rozšíření této plochy bude možné právě na základě výsledků monitoringu eroze – tedy skutečných erozních událostí. Ministr Brabec jej doplnil, že návrhem protierozní vyhlášky došlo ke sladění zájmů MŽP, MZe, Agrární komory a Asociace soukromých zemědělců a že existuje jednoduchý webový nástroj Protierozní kalkulačka, kde si zemědělec může spočítat, zda je jeho pozemek ohrožen vodní erozí či nikoliv. Pro chráněné plochy platí zpřísněné podmínky DZES 5, pokud nastane erozní případ na chráněné ploše, budou následovat zpřísněné sankce v podobě sáhnutí na dotace. Pokud se bude jednat o opakovaný odos ze zatím nechráněného území, stane se součástí území se zpřísněnými podmínkami hospodaření. Je tedy možné, že během dalšího roku se bude jednat již o 30 % rozlohy zemědělské půdy. Vše tak vytvoří precedens, aby zemědělci změnilí své chování k půdě.

Ing. Oldřich Vlasák (SOVAK) se přihlásil jako nový spolugestor k opatřením Víceúčelové přehradní nádrže a Převod vody mezi povodími, ke kterým by se SOVAK rád kompetentně vyjádřil (tajemníci doplní spolugesci do tabulky opatření) a dále zmínil problém u přenastavení systému stanovení minimálních zůstatkových průtoků s ohledem na úplné (byť dočasné) znemožnění odběru vody z toku pro různé účely.

RNDr. Kubala informoval, že je připravena řada studií a akcí, jen je potřeba dobře nastavit programy jejich financování, aby šla rychle zrealizovat. Stát by měl být prostřednictvím grantových agentur objednatelem, tj. říci, co po grantových agenturách v souvislosti s řešením problematiky sucha žádá. Některé návrhy lze vyřešit organizačně, tj. přednostně (nejsou navázány na finance). Velmi důležitá je též osvěta veřejnosti (+ výchova dětí a mládeže) v oblasti vody, na čemž by se mělo více podílet veřejnoprávní vysílání (ČT a Český rozhlas).

Tajemník komise RNDr. Tomáš Hrdinka, Ph.D., v této souvislosti zmínil připravovaný projekt na Multimediální osvěty v oblasti vody, odeslaný do TA ČR programu Éta (2minutový videospot do ČT, tabletová výuková aplikace pro ZŠ, osvěta v pražské MHD). Oba ministři se rovněž shodli na názoru, že by pomohla ústavní ochrana vody jako národního bohatství, na což už několik let apeluje Ing. Václav Hlaváček, CSc. (Agrární komora Jihomoravského kraje). V současnosti je tento záměr konzultován s ústavními právníky. Ing. Hlaváček se dále v souvislosti s výukou dětí zmínil oslovení Ministerstva školství (téma ochrany vody není ve školních osnovách téměř vůbec reflektováno).

Důležité termíny:

26. 10. 2018 – zaslání připomínkové tabulky oběma tajemníkům komise
(tomas.hrdinka@vuv.cz, bohdana.dudychova@email.cz)

Přílohy:

- 1) prezentace činnosti a výstupů Meziřesortní komise VODA-SUCHO,
- 2) tabulka plnění opatření Koncepce ochrany před následky sucha pro území České republiky

Zpracovali RNDr. Tomáš Hrdinka, Ph.D., a Ing. Bohdana Dudychová, tajemníci komise, v Praze dne 5. 10. 2018.